

Vero-oikeuden apulaisprofessori Tomi Viitala
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu
tomi.viitala@aalto.fi

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yrittäjävähennyksestä VM073:00/2016

Yrittäjävähennyksen perusteista ja tarpeellisuudesta

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin otettavaksi säännös niin sanotusta yrittäjävähennyksestä. Tuloverolakia muutettaisiin siten, että elinkeinotoiminnan, maatalouden ja porotalouden tuloksesta vähennettäisiin verotuksessa viisi prosenttia, kun tulos otetaan huomioon luonnollisen henkilön tai kuolinpesän verotuksessa. Metsätalouden verotuksessa otettaisiin huomioon vastaavansuuruinen vähennys.

Yrittäjävähennyksen tarkoituksena on tukea sellaisten pienyritysten toimintaa, joita edellisellä hallituskaudella toteutetut yhteisöverokannan alennukset eivät koskeneet.

Hallituksen esityksessä on esitetty varsin yksityiskohtaisia, tilastotietoon perustuvia arvioita yrittäjävähennyksen kohtaannosta ja vaikutuksista. Niiden perusteella vaikuttaa siltä, että yrittäjävähennyksen perusteet, kohtaanto ja vaikutukset eivät välttämättä vastaakaan vähennykselle asetettuja tavoitteita. Tämä herättää yleisemmän huolen verolainsäädäntömme päätös- ja valmisteluprosessin asianmukaisuudesta: onko (tai olisiko) hallituksen esitysluonnoksessa ansiokkaasti tehty analyysi ollut (tai pitänyt olla) poliittisten päättäjien tiedossa jo aiemmin? Toisaalta kyseessä ei olisi ensimmäinen kerta, kun verolainsäädännössä toteutetaan kannustin, jonka vaikutusarviointiin ei ole kannustimesta päätettäessä riittävästi kiinnitetty huomiota.

Kokonaisuutena yrittäjävähennyksen verotuottoja pienentävä vaikutus on kuitenkin suhteellisen pieni. Jos kannustimella saavutetaan positiivisia signaalivaikutuksia yrittäjyyteen tai ainakin itsensä työllistämiseen, silläkin voinee olla paikkansa ainakin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, jossa yrittäjyyttä ja työllisyyttä pyritään parantamaan usein eri keinoin.

Teknisiä näkökohtia

Säännösluonnos uudesta TVL 30 a §:stä on kirjoitettu tiiviisti ja vaikuttaa pääosin vastaavan säännökselle asetettuja tavoitteita.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että metsätalouden luonnolliset vähennykset otettaisiin verotuksessa huomioon 95 prosenttisesti sekä silloin, kun metsätalouden verovuoden puhdas pääomatulo on positiivinen että tappiollinen. Vaikka esitysluonnoksen perusteluita tältä osin voidaan pitää erityisesti verojärjestelmän johdonmukaisuuden näkökulmasta ymmärrettävinä, voi säännös esitetyssä muodossaan johtaa verotuksen kiristymiseen niillä metsätalouden harjoittajilla, jotka harjoittavat tappiollista toimintaa. Tätä ei voida pitää yrittäjävähennykselle asetettujen tavoitteiden mukaisena ja sen tarkoituksenmukaisuutta jouduttaneen vielä harkitsemaan viimeistään eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Ystävällisesti

Tomi Viitala